

Борис СТРУГАНЕЦЬ

*Кандидат педагогічних наук, доцент,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Максим ЛАНДЯК

*Здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна
maksymlandyak@gmail.com*

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА, МОЖЛИВОСТІ ЩО ВОНА ПРИНОСИТЬ І ВИКЛИКИ ЯКІ ВОНА НЕСЕ. ЗМІНИ ЩО НЕСЕ РОЗВИТОК ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ІНДИВІДА

Один із складних та мало вивчених явищ ХХІ століття, з якими ми стикаємося сьогодні, – це процес діджиталізації сучасного суспільства або активне використання цифрових технологій у повсякденному житті. Багато видатних вчених передбачали, що майбутнє буде насичене цифровими технологіями і людина не зможе уявити себе без них.

Індустріалізація, технології, модернізація та діджиталізація сприяють більшій продуктивності, швидшому розвитку освіти, роблять наше життя більш комфортним та приносять багато інших благ людині, але є і інша сторона медалі, вони завдали шкоди людині, підкоривши в певній мірі її дії, придушивши ідеї, а також загостривши маніпулювання людським розумом. Технологічні досягнення сприймаються як значуща цінність сучасного способу життя. Сьогодні неможливо говорити про розуміння реальності, не беручи до уваги швидкорозвиваючі інтелектуальні системи та технології, які формують як сьогодення, так і майбутнє.

Вагомий вплив технології на розум та психіку людини дозволяє дослідникам висловлювати думку про новий тип суб'єкта в ХХІ столітті. Серед очевидних переваг технологічного розвитку можна відзначити збільшення темпів онлайн-комунікації, насичення людини технологічними досягненнями та розширення меж її життєвого світу. Онлайн-послуги стають все більш популярними. Онлайн-ресурси надають можливість швидкого пошуку і допомагають уникнути офлайн-обмежень. Сьогодні

Інтернет пропонує широкі можливості для розповсюдження індивідуальної діяльності. Проте слід приділити особливу увагу негативним наслідкам цифровізації, включаючи заміщення реальності її віртуальним аналогом та спричинення антропологічних змін. Дослідники акцентують увагу на розумінні складностей сучасності в контексті технологічної революції та ефектів віртуальної імітації реальності, які впливають на світогляд. [1, с.11]

Фактично, інтелектуальні системи, які стали необхідною частиною сучасного життя, відчутно перевершують людські здібності. Вони поступово стають головними агентами у багатьох сферах нашого життя. Інтелектуальні системи та комп'ютерна пам'ять приносять безліч переваг. Наприклад, вони успішно використовують нові методи в обробці великих обсягів даних, що відомі як «технології великих даних». Ці технології дозволяють перетворювати соціальні явища на онлайн-кількісні дані. Спостерігається тенденція до зростання значення аналізу даних, і вчені все більше нахиляються до досліджень, які базуються на даних.[2, с.16-17]

Сьогодні людина зіштовхується з різними життєвими проблемами, які не відображають її справжню сутність, але нав'язані суспільством, що критики називають промисловим суспільством. Промисловість сьогодні займає центральне місце і формує спосіб життя. У таких умовах людина може втратити свою ідентичність і людську цінність, оскільки більшість дій нав'язуються їй зовнішніми впливами, в яких вона знаходиться. Втрата людської свободи - найбільша втрата для людей, які відчуваються обмеженими у своїх можливостях через вплив зовнішніх факторів. Сучасний світ, насичений технологіями, призводить до відчуття віддалення від суспільства та самої себе, коли людина стає предметом технології. Це результат цифрового перетворення свідомості. Як правильно вважає Е. Масуда, інформатизація змінює природу людини, перетворюючи її з *Homo sapiens* на *Homo intelligens*, який породить нову цивілізацію. Цей перехід відбудеться через горизонтальну соціальну трансформацію людини і суспільства, а не через соціальну революцію [3].

У результаті впливу нових технологій спостерігається перетворення характеру діяльності. Інформація стає центральним аспектом цього процесу. Заповнення соціальної реальності інформаційними потоками призводить до того, що інтерпретація та передача значень стають основною формою соціальної активності. Пошук і обробка інформації стають базою для нових видів діяльності. Успішність у суспільстві визначається здатністю до інновацій, адаптації до нових технологій та професій. Виробнича діяльність переходить до нового рівня, де

з'являються інші форми виробничих відносин, що відображають нові способи створення товарів та послуг за допомогою цифрових технологій. Комунікації стають ключовим засобом виробництва. Ці зміни швидко інтегруються в суспільство, змінюючи саму природу соціальних та індивідуальних взаємовідносин.

Цифровізація суспільства радикально змінює життя і впливає на цінності. З одного боку, цифрові технології допомагають забезпечити доступ до інформації та сприяють освіті, що можна вважати позитивним. З іншого боку, цифрова культура може поширювати негативні цінності, такі як залежність від технологій, порушення приватності та нерівність у доступі до інформації.

Зміни в цінностях суспільства через цифрову трансформацію проявляються у різних аспектах:

1. Переоцінка інформації: цифрові технології роблять інформацію доступною миттєво, що призводить до зміни сприйняття та обробки інформації.

2. Нові платформи для цінностей: цифрове середовище створює нові можливості для спілкування та співпраці, що може призвести до підвищення цінності таких аспектів, як співпраця та взаємодія.

3. Зміна уявлень про приватність: цифрові технології порушують традиційні межі приватності, що може призвести до переоцінки цінності приватності та потреби у її захисті.

4. Нові відносини з часом: цифрова трансформація створює нові можливості для управління часом, але може також призвести до відчуття постійної поспішності та втоми від постійного зв'язку.

5. Зміна у сприйнятті авторитету: цифрові технології змінюють спосіб, яким ми сприймаємо та визнаємо авторитет, через стрімкий розвиток соціальних мереж тренд на вибір авторитету «онлайн» тільки посилюється, і цей факт часто несе за собою певні негативні наслідки, особливо для молоді і дітей підліткового віку, через їхню недостатню критичність до свого вибору.

Цифровізація має безпосередній вплив відношення людини до часу, і це може мати як позитивні, так і негативні аспекти:

Швидкість і негайність: цифрові технології дозволяють отримувати інформацію миттєво та в будь-який час. Це призводить до відчуття постійного тиску та поспішності, оскільки присутнє постійне прагнення встигнути за новинами, повідомленнями та іншою інформацією, яка надходить.

Відволікання і розсіювання уваги: цифрові технології часто стимулюють до перевірки телефону, перегляду соціальних мереж або споживання контенту в інтернеті, що часто призводить до відволікання від важливіших справ та втрати концентрації на поточних завданнях.

Постійна доступність: завдяки цифровим технологіям є можливість бути постійно підключеним та доступним для комунікації, що може створювати відчуття постійного очікування відповідей та постійного тиску бути «при потребі».

Ефективне управління часом: цифрові технології надають засоби для ефективного управління часом, наприклад, за допомогою календарів та органайзерів. Вони допомагають планувати дії та розподіляти час між різними справами більш ефективно.

Цифрові технології змінюють відношення до часу, роблячи його більш цінним ресурсом, але водночас можуть створювати відчуття стресу, поспішності та постійної доступності. Важливо збалансувати використання цифрових технологій для ефективного управління часом та збереження психічного благополуччя.

У кінцевому рахунку, цифрова трансформація людей є новим викликом у пошуку самовдосконалення та духовного розвитку. Це ставить перед нами завдання переглянути наше співіснування з технологіями та вирішити етичні питання, що виникають внаслідок об'єднання біологічного та цифрового.

ЛІТЕРАТУРА

1. T. Leshkevich, A. Motozhanetz, *Worldview through the Prism of Personal Life-Meaning Orientations*, in: *Philosophia*, Springer, 2021, 1-11c.
2. S. Ceri, *On the Big Impact of «Big Computer Science»*, in: Werthner, Hannes, van Harmelen, Frank (Eds.), *Proceedings 11th European Computer Science Summit (ECSS 2015)*, Відень, 2015, 16-17 c.
3. Масуда Е. *Компьютопия : Идея-Пресс*, 1998. 358 с.
4. Разметаева Ю.С., *Демократія, права людини та інтернет. Право і суспільство.*, 2020, 104-110с.